

ΘΕΜΑ 15^ο
(ΛΥΣΙΑΣ, Κατά Φίλωνος, 1-4)

- ᾽Ωιμην μὲν, ὦ βουλή, οὐκ ἂν ποτ' εἰς τοῦτο τόλμης Φίλωνα ἀφικέσθαι, ὥστε ἐθελῆσαι ὥς ὑμᾶς ἐλθεῖν δοκιμασθησόμενον· ἐπειδὴ δὲ οὐχ ἓν τι μόνον ἀλλὰ πολλὰ τολμηρός ἐστιν, ἐγὼ δὲ ὁμόσας εἰσῆλθον εἰς τὸ βουλευτήριον τὰ βέλτιστα βουλεύσειν τῇ πόλει, ἔνεστί τε ἐν τῷ ὅρκῳ ἀποφανεῖν εἴ τις τινα οἶδε τῶν λαχόντων ἀνεπιτήδειον ὄντα
- 5 βουλεύειν, ἐγὼ τὴν κατὰ τουτουὶ Φίλωνος ποιήσομαι κατηγορίαν, οὐ μέντοι γε ἰδίαν ἔχθραν οὐδεμίαν μεταπορευόμενος, οὐδὲ τῷ δύνασθαι καὶ εἰωθέναι λέγειν ἐν ὑμῖν ἐπαρθείς, ἀλλὰ τῷ πλήθει τῶν ἀμαρτημάτων αὐτοῦ πιστεύων, καὶ τοῖς ὅρκοις οἷς ὥμοσα ἐμμένειν ἀξιῶν. γνώσεσθε μὲν οὖν ὅτι οὐκ ἀπὸ ἴσης παρασκευῆς ἐγὼ τε τοῦτον ἐλέγξω οἷός ἐστι καὶ οὗτος ἐπεχείρησε πονηρὸς εἶναι· ὅμως <δ'> εἴ τι ἐγὼ ἐλλείποιμι
- 10 τῷ λόγῳ τῆς κατηγορίας, οὐκ ἂν δίκαιος εἴη οὗτος διὰ τοῦτο ὠφελῆσθαι, ἀλλὰ μᾶλλον, ὅ,τι ἱκανῶς διδάξαιμι, ἐκ τούτων ἀποδοκιμασθῆναι. ἐνδεῶς μὲν γὰρ διὰ τὴν ἀπειρίαν πάντων τῶν τούτῳ πεπραγμένων, ἱκανῶς δὲ διὰ τὴν περὶ αὐτὸν κακίαν εἰρηκῶς ἂν εἴην. ἀξιῶ δὲ καὶ ὑμῶν οἵτινες δυνατώτεροι ἐμοῦ εἰσι λέγειν, ἀποφῆναι μείζω ὄντα αὐτοῦ τὰ ἀμαρτήματα, καὶ ἐξ ὧν ἂν ἐγὼ ὑπολίπω, πάλιν αὐτοὺς περὶ ὧν
- 15 ἴσασι κατηγορῆσαι Φίλωνος· οὐ γὰρ ἐκ τῶν ὑπ' ἐμοῦ <μόνου> λεγομένων δεῖ ὑμᾶς περὶ αὐτοῦ ὁποῖός ἐστι σκέψασθαι.

ΣΧΟΛΙΑ

- 1 **οὐκ ἂν...ἀφικέσθαι:** ειδικό – δυνητικό απαρέμφατο ως αντικ. στο ρ. “᾽Ωιμην”, ‘ὅτι οὐκ ἂν ποτε ἀφίκετο’.
τόλμης: γενική διαιρετική στο ‘τόλμης’. **Φίλωνα:** υποκ. στο δυνητικό απαρέμφ. **ὥστε ἐθελῆσαι:** συμπερασματική πρόταση με απαρέμφατο για να εμφανιστεῖ το συμπέρασμα και ως σκοπός ή επιθυμία, ‘ὥστε να θελήσει’.
- 2 **ὥς ὑμᾶς:** ‘κοντά σε σας’, ο ‘ὥς’ με την αιτιατική της αντωνυμίας δείχνει το πλησίον. **ἐλθεῖν:** αντικ. στο ‘ἐθελῆσαι’. **δοκιμασθησόμενον:** συνημμ. μτχ. από το ‘Φίλωνα’, τελική μτχ. γιατί είναι και χρόνου μέλλοντα, αλλά και γιατί εξαρτάται από ρ. κινήσεως το ‘ἐλθεῖν’. **ἐπειδὴ:** εισάγει αιτιολ. πρόταση. **ἓν τι μόνον:** και τα τρία είναι σε αιτιατική πτώση. Το αριθμητικό είναι επιθ. προσδιορισμός, η αόριστη αντωνυμία είναι αιτιατική επιρρ. της αναφοράς, και το επίθετο είναι κατηγορ. προσδ. **πολλὰ:** επίσης αιτ. αναφοράς.
- 3 **ὁμόσας:** συνημμ. μτχ., επιρρ., χρονική ‘αφού ορκίστηκα’. **εἰσῆλθον:** η παρουσία του ‘δὲ’ στο ‘ἐγὼ’ δείχνει ότι το ρ. αυτό συνιστά μία ακόμη αιτιολογική πρόταση με τον ‘ἐπειδὴ’. **τὰ βέλτιστα βουλεύσειν τῇ πόλει:** το έναρθρο επίθετο είναι σε θέση συστοίχου αντικ. στο απαρέμφατο, το ‘βουλεύσειν’ είναι ειδικό απαρέμφατο, αντικ. στην μτχ. ‘ὁμόσας’, και η δοτική είναι χαριστική.

- 4 **ἔνεστί τε**: ‘εμπεριέχεται μέσα’, ο ‘τε’ δείχνει ότι πάλι ενν. ο ‘ἐπειδή’, οπότε έχουμε τρίτη στην σειρά αιτιολ. πρόταση. **ἐν τῷ ὅρκῳ**: ‘στον ὅρκο’, ενν. ‘που έδωσα’. **ἀποφανεῖν**: ‘να φανερώσω’, υποκείμενο στο απρόσωπο ρ. ‘ἔνεστι’, με υποκ. το ενν. ‘μέ’. **εἴ τίς τινα οἶδε**: πλάγια ερώτηση ως αντικ. στο ‘ἀποφανεῖν’. **τινα**: αντικ. στο ρ. **τῶν λαχόντων**: έναρθρη μτχ. αορίστου του ‘λαγχάνω = επιλέγομαι με κλήρωση’, γενική διαιρετική στο ‘τινα’. **ἀνεπιτήδειον**: κατηγορούμενο στην μτ.χ. ‘ὄντα’. **ὄντα**: συνημμ. μτχ., επιρρ., κατηγορηματική, ‘ὅτι είναι ακατάλληλος’.
- 5 **βουλεύειν**: απαρέμφατο της αναφοράς στην έκφραση ‘ἀνεπιτήδειον ὄντα > ἀνεπιτήδειός εἰμι + απαρέμφατο = εἶμαι ακατάλληλος σε κάτι’. **τὴν...κατηγορίαν**: αντικ. στο ‘ποιήσομαι’. Η πρόταση αυτή είναι κύρια. **οὐ**: συντάσσεται με την μτχ. ‘μεταπορευόμενος’. **ἰδίαν**: κατηγορηματικός. προσδ. :
- 6 **ἔχθραν**: ‘μίσος’, αντικ. στην μτχ. ‘οὐ μεταπορευόμενος’. **μεταπορευόμενος**: ‘μεταπορεύομαι = ακολουθώ’. **οὐδὲ**: συντάσσεται με την μτχ. ‘ἐπαρθείς’. **τῷ δύνασθαι καὶ εἰωθέναι**: δυο έναρθρα απαρέμφατα σε δοτική πτώση, ως δοτικές ουσιαστικών, επιρρηματικές, του οργάνου ή του μέσου στο απαρέμφατο ‘ἐπαρθείς’. **λέγειν**: αντικείμενο και στα δυο απαρέμφ. **ἐν ὑμῖν**: ‘ἐνώπιόν σας’.
- 7 **ἐπαρθείς**: ‘οὔτε γιατί πήρα θάρρος’, συνημμ. μτχ., επιρρ., αιτιολογική. **ἀλλὰ...πιστεύων**: ο αντιθετικός σύνδεσμος συνδέει αντιθετικά τις δυο όμοιες συντακτικά μτχ. ‘ἐπαρθείς ~ πιστεύων’. **τῷ πλήθει τῶν ἁμαρτημάτων**: η δοτική συντάσσεται με την μτχ. ‘πιστεύων’ ως αντικείμενο και η γενική είναι διαιρετική. **αὐτοῦ**: γενική υποκειμενική στο ‘ἁμαρτημάτων’. **καί**: ο ‘καί’ συνδέει τις δυο όμοιες συντακτικά μτχ. ‘πιστεύων ~ ἀξιῶν’. **τοῖς ὅρκοις**: αντικείμενο στο απαρέμφατο ‘ἐμμένειν’. **οἷς ὥμοσα**: αναφορική επιθετική προσδιοριστική πρόταση στο ‘ὅρκους’. Η δοτική της αναφορικής αντωνυμίας είναι αντικ. στο ρ.
- 8 **ἐμμένειν ἀξιῶν**: το απαρέμφατο είναι αντικ. στην μτχ., και η μτχ. είναι συνημμ. επιρρ., αιτιολογική. **ὅτι...ἐλέγξω**: ειδική πρόταση ως αντικ. στο ‘γνώσεσθε’. **οὐκ ἀπὸ ἴσης παρασκευῆς**: ‘ὄχι με την ίδια προετοιμασία’. **ἐγὼ τε...καὶ οὗτος**: οι δυο αυτές αντωνυμίες συνδέονται με τους συνδέσμους ‘τε...και’.
- 9 **οἷός ἐστι**: αναφορική πρόταση η οποία όμως επειδή εξαρτάται από το ρ. ‘ἐξελέγχω τινά’ που σημαίνει ‘αποδεικνύω κάποιον’, όπου η συνέχεια συμπληρώνεται με πλάγια ερώτηση, ‘τι εἶδους ἄνθρωπος είναι’. **καὶ οὗτος...ἐπεχείρησε**: επίσης ειδική πρόταση. **εἴ τι ἐγὼ ἐλλείποιμι**: υποθ. πρόταση.
- 10 **τῷ λόγῳ τῆς κατηγορίας**: η δοτική συντάσσεται με το ρ. ‘ἐλλείποιμι’ ως δοτική επιρρ. της αναφοράς, ‘ἐλλείποιμι τινί = υστερώ σε κάτι’. η γενική ‘τῆς κατηγορίας’ είναι συγκριτική, ‘ἐλλείπω τινός = υστερώ συγκριτικά με κάτι / κάποιον’. **οὐκ ἂν δίκαιος εἴη οὗτος**: κύρια πρόταση με δυνητική ευκτική για το δυνατόν στο παρόν & μέλλον. Η πρόταση αυτή είναι η απόδοση στη προηγούμενη υπόθεση, και δημιουργεί ένα ευθύ υποθετικό λόγο της ‘απλῆς σκέψης’. **ὠφεληθῆναι**: απαρέμφατο της αναφοράς, ‘δίκαιός εἰμι + απαρέμφ. = ἔχω δικαίωμα στο να...’. **ἀλλὰ μᾶλλον...ἀποδοκιμασθῆναι**: ο αντιθετικός σύνδεσμος συνδέει αντιθετικά τα δυο όμοια συντακτικά απαρέμφατα, ‘ὠφεληθῆναι ~ ἀποδοκιμασθῆναι’.
- 11 **ὅ,τι ἱκανῶς διδάξαιμι**: αναφορική επιθετική πρόταση, η οποία λειτουργεί ως επίρρημα της αναφοράς, ‘ὅσον αφορά ο,τιδήποτε εγὼ παρουσιάσω’. Η ἐγκλιση είναι ευκτική, γιατί η αναφορική πρόταση περιέχει και υπόθεση που αναλύεται σε ‘εἰ + ευκτική’, ‘εἰ ἱκανῶς διδάξαιμί τι’. Ως απόδοση στην υπόθεση αυτή θεωρείται το ρ. ‘δίκαιος ἂν εἴη’, το οποίο ενν. μετά το ‘ἀλλὰ μᾶλλον’. **ἀποδοκιμασθῆναι**: αντικ. στο ενν. ‘δίκαιος ἂν εἴη οὗτος’. **ἐνδεῶς**: συντάσσεται με το ρ. ‘εἰρηκῶς ἂν εἴην = εἶναι δυνατόν να ἔχω μιλήσει ανεπαρκῶς’. **διὰ τὴν ἀπειρίαν**: ‘ἀπὸ ἀγνοια’, εμπρόθ. της αιτίας.
- 12 **πάντων τῶν τούτῳ πεπραγμένων**: το επίθ. είναι κατηγορ. προσδ. και η έναρθρη μτχ. συντάσσεται με το ‘ἀπειρίαν’ ως γενική αντικειμενική. **ἱκανῶς**: επίσης με το ‘εἰρηκῶς ἂν εἴην’.

- 13 ὕμῶν:** συντάσσεται με το ρ. ‘ἀξιῶ’ ως γενική της προέλευση, ‘αξιῶνῶ ἀπὸ κάποιον’. **οἵτινες...εἰσι:** αναφορική προσδιοριστική πρόταση. **ἐμοῦ:** γενική συγκριτική. **λέγειν:** απαρέμφατο της αναφοράς στο ρ. ‘δυνατός εἰμι + απαρέμφατο = εἶμαι δυνατός σε κάτι / ως προς κάτι’. **ἀποφῆναι:** τελικό απαρέμφατο, αντικ. στο ‘ἀξιῶ’. :
- 14 μείζω:** ‘μείζονα’, αιτιατική πληθυντικού, ουδετέρου γένους, κατηγορούμενο στο ‘τὰ ἀμαρτήματα’. **αὐτοῦ:** γενική υποκειμενική. **τὰ ἀμαρτήματα:** αντικείμενο στο ‘ἀποφῆναι’. **καί:** συνδέει τα δυο ὅμοια συντακτικά απαρέμφατα ‘ἀποφῆναι ~ κατηγορῆσαι’. **ἐξ ὧν ἂν ἐγὼ ὑπολίπω:** αναφορική επιρρ. πρόταση της αιτίας με ενσωματωμένη υπόθεση ‘ἂν+ὑποτακτική’, που αναλύεται σε καθαρά υποθετική πρόταση, ‘ἂν ἐγὼ ὑπολίπω ἐκ τούτων’. **αὐτοῦς:** υποκείμενο στο απαρέμφατο ‘κατηγορῆσαι’. **περὶ ὧν ἴσασι:** αναφορική επιρρ. πρόταση της αναφοράς, ‘για ὅσα πράγματα γνωρίζουν’.
- 15 κατηγορῆσαι:** αντικείμενο στο ρ. ‘ἀξιῶ’. **Φίλωνος:** αντικ. στο ‘κατηγορῆσαι’. **ἐκ τῶν... λεγομένων:** εμπρόθετος προσδ. της αιτίας, ‘ἐξ αἰτίας αὐτῶν που λέγονται’. **ὑπ’ ἐμοῦ <μόνου>:** ο εμπρόθετος είναι του ποιητικού αιτίου, και το επίθετο είναι κατηγορ. προσδιορισμός. **ὑμᾶς:** υποκείμενο στο απαρέμφατο ‘σκέψασθαι’. **περὶ αὐτοῦ:** ‘γι’ αὐτό’, δηλ. ‘τον Φίλωνα’. **ὁποῖός ἐστι:** πλάγια ερώτηση ως αντικείμενο στο απαρέμφατο που ακολουθεῖ. **σκέψασθαι:** υποκείμενο στο ‘δεῖ’. ‘δοκ’ ‘δοκ’ ‘δοκ’

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Πίστευα λοιπόν, βουλευτές, ότι δεν θα έφτανε ποτέ σε τέτοιο σημείο ο Φίλωνας, ώστε να θελήσει να έρθει σε σας για να εξεταστεί. Επειδή όμως όχι ως προς ένα μόνο ζήτημα, αλλά σε σχέση με πολλά αυτός είναι θρασύς, και επειδή εγώ ήρθα στην βουλή αφού ορκίστηκα ότι θα πάρω τις πιο ωφέλιμες αποφάσεις για την πόλη, και επειδή εμπεριέχεται μέσα στην ορκωμοσία μου να φανερώσω αν κάποιος γνωρίζει κάποιον από εκείνους που επελέγησαν με κλήρωση ότι είναι ακατάλληλος στο να γίνει βουλευτής, εγώ θα κάνω την κατηγορία εναντίον του Φίλωνα αυτού εδώ, όχι γιατί ακολουθώ κάποιο προσωπικό μίσος, ούτε γιατί πήρα θάρρος με το να μπορώ και το να έχω συνηθίσει να μιλώ ενώπιόν σας, αλλά επειδή πιστεύω στο πλήθος των αδικημάτων εκείνου, και επειδή έχω την αξίωση να μένω σταθερός στους όρκους τους όποιους έδωσα. Θα μάθετε λοιπόν ότι όχι με την ίδια προετοιμασία και εγώ θα αποδείξω αυτόν τι είδους άνθρωπος είναι, αλλά και εκείνος επιχείρησε να είναι κακός. Αν όμως εγώ ίσως υστερήσω στην ομιλία μου συγκριτικά με την κατηγορία, τότε αυτός δεν έχει κανένα δικαίωμα στο να ωφεληθεί, αλλά πολύ περισσότερο, όσον αφορά ο,τιδήποτε εγώ παρουσιάσω με επάρκεια, εξ αιτίας αυτών εκείνος να κατακριθεί. Έτσι λοιπόν είναι δυνατόν εγώ να έχω μιλήσει εξ αιτίας της απειρίας μου ανεπαρκώς συγκριτικά με όλα όσα έχουν γίνει από εκείνον, όμως ικανοποιητικά όσον αφορά την κακία σχετικά με αυτόν. Έχω λοιπόν την αξίωση και από εσάς όποιοι είναι πιο ικανοί από εμένα στην ομιλία, να αποδείξουν τα αδικήματα που έχουν γίνει από εκείνον ότι είναι μεγαλύτερα, και για όσα θέματα εγώ υστερήσω, ομοίως αυτοί για όσα γνωρίζουν να κατηγορήσουν τον Φίλωνα.